1848. N°.

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

MAANDAG, 13 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 11 November.

Sedert de laatste opgave zijn alhier 9 Cholera-lijders bijgekomen, waarvan 1 overleden. Totaal 23, overleden 11, in behandeling 12.

— Vernemende dat onze verdienstelijke Stadgenoot de Heer Froschhart voornemens is, in den loop dezer maand te dezer stede een groot Concert te geven, op hetwelk zich de alom met roem bekende Pianist Lyttolf zal laten hooren, zoo meenen wij dit den liefhebbers der muziek hiermede te moeten bekend maken, en wenschen dat zich op dit Concert een niet minder talrijk gezelschap moge verzamelen, dan op hetgeen door den Heer Froschhart voorleden jaar werd gegeven, en op hetwelk men de gelegenheid had den vermaarden Thalberg te bewonderen.

's GRAVENHAGE, 11 November.

Z. M. heeft benoemd tot Ridders der Orde van de Nederl. Leeuw: den Colonel J. Voigt, Plaatselijk Commandant te 's Hertogenbosch, Jhr. H. J. E. van Bevervoorde, Majoor en Adjudant van het Prov. Commandement van Noord-Braband, Jhr. R. J. A. van Grootenhuis, Majoor van het 1ste regem. Dragonders, Garnizoens-Commandant te Roermonde, en J. W. Kröller en J. Schoemaker, 1ste Luitenants bij het corps Kon. Marechausée.

— Z. M. wordt morgen middag tegen het diner, van Tilburg in deze residentie terug verwacht.

— Gisteren avond en heden is de Raad van Ministers vergaderd geweest en heeft zich, naar men verzekert, bezig gehouden met de onderwerpen, dezer dagen gemeld, en waarvan men den uitslag algemeen met belangstelling te gemoet ziet. Aanstaanden Maandag zal de Raad andermaal bijeenkomen.

— Er hebben zich in de laatste dagen in deze residentie een paar enkele cholera-gevallen opgedaan.

ROTTERDAM, 10 November.

Gisteren avond, ten ongeveer half tien ure, barstte hier een hevige brand uit, in een huis op den noord-hoek van den Terwenakker, aan het einde der Leuvehaven, toebehoorende aan en grootendeels bewoond door den Heer A. van Ameyden van Duym, terwijl op de eerste verdieping het kantoor der Heeren Collings en Maingy gehouden werd. In weerwil der van alle kanten toegesnelde hulp, is het huis nagenoeg uitgebrand. Ten half twaalf ure was men den brand geheel meester. De belendende panden hebben geene belangrijke schade geleden, en persoonlijke ongelukken heeft men niet te betreuren.

ZIERIKZEE, 7 November.

In de voormiddag-godsdienstoefening van jl. Zondag, werd het orgel in de Nieuwe Kerk der Herv. Gemeente voor de eerste maal bespeeld, welk orgel aan de vervaardigers, de Heeren Kam en van der Meulen, te Rotterdam allezins tot eer verstrekt, en tevens de gemeente tot vergoeding voor het orgel in de afgebrande St. Lievens-Monsterkerk. Mogt dit vroeger speeltuig de bewondering van geheel het Vaderland hebben verworven, als nagenoeg eenig in zijne soort, niet minder zal het thans voltooide zulks ondervinden, als zijnde volgens eene geheel nieuwe constructie zamengesteld, terwijl het krachtvolle geluid weinig van het vroegere verschilt. De vervaardiging is bij aanbesteding aangenomen voor eene som van f 13,600.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 November.

De Generaal Cavaignac heeft eene Commissie benoemd, om het besluit der Regering, ten opzigte van de Junij-veroordeelden ten uitvoer te brengen. Er zijn reeds 991 personen aangewezen, die in vrijheid kunnen gesteld worden.

— In de Zitting der Nationale Vergadering van den 8sten dezer heeft de Minister van Oorlog aangekondigd, dat 35,000 man, welker diensttijd met het begin van 1849 eerst verstreken is, nu reeds kunnen ontslagen worden, omdat de regering geen vrees had, dat de rust zou gestoord worden, en dus die manschap niet vereischt werd.

— De club in de straat Poictiers wil op haar besluit terugkomen, om geen candidaat voor het Voorzitterschap aan te wijzen, daar Cavaignac aan die vereeniging zou aangeboden hebben, om, indien men hem koos, den Heer Thiers als Vice-President voor te stellen.

— Niettegenstaande de *Moniteur* eenen gunstigen staat van den finantiëlen toestand van het land heeft gegeven, zoo boezemt echter die toestand voor hen die er goed mede bekend zijn, de grootste bekommering in en geeft aanleiding tot eene stremming van den handel ter beurze, die allernadeeligst op de fondsen werkt.

— De Vicaris van Dalbade werd ll. Vrijdag bij eene zieken geroepen, om hem Godsdienstige hulp te verleenen. Terwijl hij over het bed van den zieke gebogen lag, vatte deze plotseling een mes en doorstak den geestelijke en vervolgens zich zelven. Men schrijft deze daad aan zinsverbijstering toe.

SARDINIE.

TURYN, 4 November.

Het Italiaansch Congres heeft het ontwerp eener overeenkomst bekend gemaakt, om eene confederatie van geheel Italie tot stand te brengen. Er zou eene constituerende vergadering moeten bijeenkomen, waartoe de onderscheiden Staten 300 Afgevaardigden zouden leveren. Oostenrijk zou van alle gezag op Italië worden uitgesloten. Elke Staat zou zijne eigene wetten en verordeningen behouden.

PRUISSEN.

BERLIJN, 7 November.

De Graaf von Brandenburg is er eindelijk in geslaagd een Ministerie te vormen. Bij Koninklijk besluit van den 6den, is genoemde Graaf tot President van den Ministerraad, de Heer von Ladenberg tot Minister van Onderwijs, Eeredienst en Geneeskundige dienst, de Heer von Manteuffel tot Minister van Binnenlandsche Zaken en tijdelijken Minister van Landbouw, en de Generaal-Majoor von Strotha tot Minister van Oorlog benoemd. De Heer Kisker blijft voorloopig Minister van Justitie, terwijl de Graaf von Brandenburg tijdelijk met het Ministerie van Buitenlandsche Zaken en de Directeur-Generaal der Belastingen Kühne met dat van Finantiën belast is; eindelijk is aan den geheimen Opper-Finantieraad in werkelijke dienst von Pommer-Esche voorloopig de waarneming van het Ministerie van Handel, Nijverheid en Openbare Werken opgedragen.

Men verzekerde voorts dat de Regering besloten had de Nationale vergadering van hier naar Brandenburg te verplaatsen, en hare zittingen gedurende 14 dagen te schorsen, ten einde voor die verplaatsing het noodige voor te bereiden. Men was voortdurend zeer beducht voor het uitbarsten van onlusten.

— Ruim 45,000 man troepen zijn in de dorpen rondom Berlijn ingekwartierd; naar men zegt is ieder der infanteristen, behalve van zijne overige wapenen, van een bijl voorzien, met het doel om des noods in de stad, met vermijding der barrikaden, de muren der huizen door te hakken, gelijk zulks te Weenen met gewenscht gevolg is gedaan.

— Er heeft zich alhier, ten gevolg der voortdurende onrust, die zoo velen van bestaan dreigt te berooven, eene commissie van landverhuizing gevormd, met het doel om Duitsche landverhuizers op een bepaald punt in een ander werelddeel te vereenigen, waar zij eene met het Moederland in bestendig verband staande kolonie vormen zullen.

— De berigten uit de Duitsche Staten van Silezië worden gedurig verschrikkelijker, daar de overheden en ambtenaren er in levensgevaar verkeeren en het landvolk hen gedurig met den dood bedreigt, zoo zij geen geld geven. De troepen die gezonden zijn, om hen te beteugelen, hebben hen tot hiertoe nog niet kunnen onderwerpen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 5 November.

De Generaal-Majoor von Cordon heeft de volgende proclamatie uitgevaardigd:

De centrale commissie, die door Z. Doorl. den Keizerlijken Veldmaarschalk, Vorst Windisch-Grätz, voor zoo lang de staat van beleg duurt, onder mijne leiding ingesteld, heeft den 2den dezer hare functien aanvaard. De handhaving van rust, orde en veiligheid in deze gedurende geruimen tijd door regeringloosheid geschokte hoofdstad heeft het noodig doen achten, eenige

voor het vrije verkeer tusschen de stad en hare voorsteden strenge maatregelen te nemen, waarbij ik alleen betreur, dat deze maatregelen ook die welgezinden treffen, welke geen deel hebben genomen aan de jammerlijke verstoring van den openbaren regtstoestand. Deze in het belang der veiligheid noodig gekeurde maatregelen zijn echter enkel en alleen door den hardnekkigen wederstand uitgelokt, welken de partij van beweging en opstand aan de regtmatige magt geboden heeft, terwijl zij met haar schrikbewind zelf de uit het midden van de bewoners der hoofdstad gekozene afgevaardigden dermate heeft weten bevreesd te maken, dat zij niet in staat waren de reeds aangebodene en geslotene capitulatie te handhaven, en derhalve de stad als trouweloos en meineedig tegenover den opperbevelhebber des Keizerlijken legers deed voorkomen. Indien het welgezinde, dat is naar mijne overtuiging het grootste deel der bevolking, mij in de vervulling der mij opgedragene zware taak ondersteunt, en mij daarbij de hand biedt om den overgang van de regeringloosheid tot den geregelden, constitutionnelen toestand te bespoedigen, zal ik het als mijnen heiligen en aangenamen pligt beschouwen, aan de bevolking van Weenen al die verligting te schenken, die bij den staat van beleg mogelijk is. Deze kan buitendien alleen de kwalijkgezinden gevoelig treffen, de weldenkende kan en zal er niet door getroffen worden. Ik vorder gehoorzaamheid aan de wet, achting en eerbied voor de openbare overheden en de van haar uitgaande verordeningen, eerbiediging van den openbaren en bijzonderen eigendom. Ik wensch dat allen tot de gewone bezigheden terugkeeren en dat de bewoners van Weenen met de daad bewijzen, dat het hun ernstig te doen is om de handhaving van rust en orde; dan zal ook ik mij in staat zien, het vrije verkeer tusschen de stad en de voorsteden dadelijk open te stellen. Als rust en orde verzekerd zijn, zullen zich alle bronnen van bestaan weder openen, het bijzonder crediet zich herstellen en bevestigen, en Weenen weder dat gelukkig uiterlijk aanzien verkrijgen, dat zijnen toestand vroeger bij allen zoo benijdenswaardig deed zijn. Ik zal mij zeer gelukkig rekenen, dezen wensch verwezentlijkt te zien, en met dit uitzigt op eene zegenrijke toekomst begroet ik de bewoners der onder mijne hoede gestelde hoofdstad.

— Voorts wordt bij kennisgeving, onder bedreiging van de toepassing der krijgswet, op de uitlevering of aanwijzing van de volgende personen aangedrongen: den Hongaarschen Onder-Secretaris van Staat Pulsky, den Generaal Bem, den Opperbevelhebber der Nationale Garde Messenhauser, zijnen Adjudant Fenneberg en den oproerling Schütte.

— Er is een nieuw Ministerie tot stand gebragt, aldus zamengesteld: Voorzitter zonder portefeuille de Heer von Wessenberg; Buitenlandsche Zaken Vorst Schwarzenberg; Binnenlandsche Zaken de Heer Bach; Oorlog de Heer Buchner; Finantiën de Heer Kraus; Justitie de Heer Breva; Landbouw en Nijverheid de Heer Mayer, Koophandel de Heer Bruck; Onderwijs de Heer Helfert.

— Het eerste legercorps der troepen is reeds uit de stad opgebroken, en heeft zich in de rigting van Pesth begeven, om tegen de Hongaren te strijden. De stad herneemt langzaam haar gewoon aanzien, de winkels zijn weder geopend, doch in den handel gaat weinig om, en de levensmiddelen zijn verbazend hoog in prijs, zoodat de geringe burger zich naauwelijks het noodige ter voeding kan aanschaffen.

LEMBERG, 3 November.

Een gevecht tusschen soldaten en nationale gardes was eergisteren de aanleiding tot eene geweldige gisting. De nationale garde vatte de wapenen op, en twee compagnien kwamen bij het artillerie-park op de been, hetwelk op deze wijze bedreigd werd. Met drie kanonschoten werd het teeken van alarm gegeven, en op vele punten der stad werden versperringen opgeworpen. Op den Ring verzamelde zich eene volksmassa, welke de hoofdwacht bedreigde. Zij werd door eene afdeeling grenadiers beschermd, waarbij vele soldaten overvallen en gewond werden. Hierop verschenen eenige deputatien, welke de verwijdering van het krijgsvolk verlangden. De Generaal vorderde de oogenblikkelijke wegruiming der versperringen. Zoo stonden de zaken tot gisteren morgen, toen er weer op nieuw een oploop ontstond. Het gewapende volk plantte eene roode vlag op eene versperring. Na verloop van eenige uren waren de versperringen door de artillerie overhoop geworpen. Ongelukkigerwijze geraakten daarbij de universiteit en het nabijgelegen deel der stad, alsmede het prachtige raadhuis met vele andere gebouwen, in brand. Omstreeks den middag verscheen eene deputatie van het comité van veiligheid bij den bevelvoerenden Generaal, welke de onderwerping der stad onder de volgende voorwaarden beloofde: 1. de ontbinding en ontwapening van het academisch legioen; 2. de reorganisatie der nationale garde, onder toezigt van den Keizerlijken Generaal; 3. het verbod om den Poolschen Adelaar te dragen; 4. de aangifte van alle vreemdelingen. Indien aan deze voorwaarden niet terstond wierd voldaan, zou de stad in staat van beleg gesteld worden. Bij het vertrek van den koerier was de rust hersteld.

Nadere berigten houden in, dat het academisch legioen, alsmede een gedeelte der nationale garde, te zamen 5000 man, met geweren en 9 stukken geschut, naar de Hongaarsche grenzen waren getrokken.

GRIEKENLAND.

ATHENE, 22 October.

Over Korfu zijn alhier berigten van ernstigen aard ontvangen. Op Cephalonie is een opstand uitgebarsten, die zich steeds verder uitstrekt en zich niet alleen over het geheele eiland, maar ook over de nabijgelegen eilanden Santa Maura, Ithaka, Paxos en Zante schijnt te verspreiden. Onder de hoofden der beweging worden, naar men zegt, Metaxas en Tybaldos geteld. Daaronder bevinden zich ook twee geestelijken, wien het kruis met de Grieksche vlag vooruitgedragen wordt. De leus der opstandelingen is: vrijheid en vereeniging met Griekenland. De regering der Jonische eilanden haastte zich om het eiland Cephalonie in staat van beleg te verklaren, het te blokkeren en artillerie derwaarts te zenden. De opstandelingen wierpen in de twee groote steden van het eiland versperringen op, doch een deel hunner week naar het gebergte, om aldaar den aanval der Engelschen af te wachten. De Gouverneur der Jonische eilanden zond naar Malta, om van daar oorlogschepen te bekomen.

KAAP DE GOEDE HOOP.

31 Augustus.

De Kaapsche dagbladen van deze dagteekening bevatten twee proclamatiën, de eene van A. Pretorius, zich noemende Andreas, Koning der Emigranten van de Noordelijke Staten van Zuid-Afrika, enz., gedagteekend den 3den Augustus, waarin hij zegt, dat Sir Henry Smith op zijn grondgebied is ingetrokken, zich alzoo een onwettig gezag heeft aangematigd, en daarenboven 1000 £ op het hoofd van hem, Pretorius, heeft gesteld, waarom hij 3,000 £ uitlooft aan hem, die Sir Henry Smith zal gevangen nemen. Deze proclamatie schijnt een paskwil te zijn. Die van den Gouverneur is gedagteekend Colesburg 17 Augustus, en behelst eene waarschuwing aan de oproerige Hollandsche boeren, die zich onder Pretorius geschaard hebben, om onafhankelijk van de Engelschen te leven. Hij zegt daarin, dat hij alles ten hunnen voordeele gedaan heeft, dat hij twee Predikanten uit Holland heeft ontboden, alsook schoolmeesters, die reeds op weg zijn; dat hij de districten Bloemfontein en Caledon gelukkig heeft gemaakt, en dat Pretorius dit alles met ondank beloont, door de bewoners tegen Engeland in opstand te brengen. Hij bedreigt de goederen van de opstandelingen in beslag te nemen, ter goedmaking van de oorlogskosten.

Het schip Oriental was aan de Kaap aangekomen met 194 uitgewekenen, meestal landarbeiders.

Bij dit berigt omtrent Pretorius, achten wij dat onzen lezers een kort berigt omtrent die streken niet ongevallig zal zijn.

Port-Natal ligt ten noord-oosten van de Kaap, en werd in 1689 bij aankoop het eigendom der O. I. Compagnie, die er in 1719 een factorij oprigtte. Toen in 1814 de Kaap met zijne aanhoorigheden aan de Engelschen was overgegaan, hebben zich vele Engelsche landverhuizers derwaarts begeven. In 1837 begonnen de Hollandsche boeren uit wrevel over de Engelsche heerschappij mede naar dien streek te verhuizen.

Honderde huisgezinnen verlieten hunne pachthoeven, en trokken met hunne kudden en een aantal wagens met hunne goederen, door eene dorre streek van eenige honderde mijlen, tot dat zij de bergpassen van Quathlamba, of het Drakengebergte, achter zich gelaten hebbende, de schoone heuvelen, valleijen en stroomen van Natal aanschouwden.

Het toenmalig Zulu-Opperhoofd, Dingaan, zag hunne aankomst met weerzin, en de boeren werden door het staande leger der Zulu's aangevallen. De boeren voortdurend versterkt door krachtige hulp van hunne landgenooten, namen verdedigingspunten in over het geheele land, in de nabijheid van welke zij hunne kudden en huisgezinnen vereenigden. Na eenigen tijd eenen verdedigings-oorlog gevoerd te hebben, achtten zij zich eindelijk in staat aanvallenderwijze te handelen. Met eene magt van eenige duizend man gingen zij het veel talrijker leger Zulu's te gemoet, en door het gebruik van geschut, doch voornamelijk door onbedwingbaren moed, rigtten zij zulk eene ontzettende verwoesting onder de Zulu's aan, dat deze zich sedert niet van hunne nederlaag hebben kunnen herstellen.

Het Engelsch bestuur vond het ongeraden eene onafhankelijke kolonie in de nabijheid van de Kaap te laten bestaan. Eene afgevaardigde, Mr. Cloete, ondersteund door den Majoor Smith, vertrok met eene militaire magt van de Kaap; doch de Hollandsche boeren onderwierpen zich niet. Geducht door hun getal en zelfvertrouwend, ten gevolge hunner overwinning op de Zulu's, dreven zij in 1842 een of twee Engelsche detachementen met verlies terug, en sloten Majoor Smith met zijne kleine magt in de nabijheid van Port-Natal in, terwijl hij zijne redding alleen te danken had aan het gelukken van de mededeeling van zijnen toestand naar de Kaap, van waar eene magt ter zee en te land werd opgezonden.

De boeren weerstonden de landing der Engelsche troepen, doch onder bescherming van het vuur der schepen, werd ze volbragt, en Majoor Smith verlost zijnde, viel met de aangebragte versterking op nieuw aan, totdat hij door middel van krijgstucht over den hardnekkigen moed der pachters zegepraalde.

Doch de boeren, hoewel overmeesterd, bleven onhandelbaar, en begonnen op nieuw de »trekking" (zoo als zij het noemen) door de Drakenbergsche passen naar het noordwesten van Afrika, andere landen opzoekende, verwijderd van Britsche heerschappij. Eene der hoofdbeweegredenen was, de onzekerheid omtrent het pachten van hun land in Natal, wijl Groot-Britannië zich het regt der kroon aanmatigt op al het onbebouwde land in de kolonie; en geen vroeger regt erkent, doch in bijzondere gevallen alleen eene kleine schadevergoeding toekent.

Er moeten zekerlijk negen duizend boeren, hunne huisgezinnen daaronder begrepen, op Natal geweest zijn, ten oosten van het Drakengebergte; doch van 1842 tot op het tegenwoordige jaar nam dit getal steeds af, en in den aanvang van 1848 was de trekking algemeen, tot dat het Sir Harry Smith gelukte de beweging te stuiten, door bij proclamatie het vrije bezit van het land dat zij bezaten toe te zeggen, gevende een termijn van twaalf maanden tot terugkeer en het weder in bezit nemen van hunne hoeven.

Hij levert in een verslag van Febr. 1848, een tafereel van de »trekking" waarin hij de ellende, waaraan de boeren blootgesteld waren, beschrijft en schijnt met de vriendelijkste stemming jegens hen bezield te zijn geweest. Ook de boeren zelve schenen ingenomen met Sir Harry en beletten zelfs met veel moeite en gevaar, dat de eenige verblijfplaats des Gouverneurs, op zijne reis, een wagen, die zij het gouvernements-huis noemden, door den stroom werd medegevoerd, bij het overtrekken der wateren van de Tukela.

Sir Harry Smith spreekt in den loop van zijn verslag aldus: »Het tooneel dat zich aan mij voordeed, eene verzameling van 300 of 400 vaders van talrijke huisgezinnen, die hunnen toestand onder tranen schetsten, was meerder dan ik bekennen moet in staat te zijn, om te verdragen; elk van hen uitroepende: »Vriend Colonel Smith, wij leefden rustig onder eene regering waaraan wij gehecht waren: onze goede gezindheid is verdacht, onze landen zijn schoorvoetende toegestaan of geheel geweigerd, — het was ons zelf niet veroorloofd aankoopen te doen. Kaffers zijn op onze landen geplaatst en onder ons vermengd, daarom hebben wij onze huizen, onzen te veld staanden oogst en tuinen verlaten. Wij zoeken eene wildernis." — De Heer Pretorius, die zich aan het hoofd bevond, wordt door Sir Harry Smith een schrander weldenkend man genoemd, kortelings in de kolonie aangekomen. Eene latere depêche van 30 Maart ll., meldt den terugkeer der boeren tot hunne pachthoeven, doch dat zij nog immer wantrouwend waren. Men verwachtte echter dat zij trapsgewijze tot een geregeld leven zouden neigen, in hun eigen belang. De daarop gevolgde berigten van Natal zijn zeer bevredigend. De getuigenis van een Britsch onderdaan, die langen tijd aan de Kaap en op Natal verbleef, omtrent de Hollandsche boeren is der vermelding waardig. Zij luidt aldus: »Gastvrij, dapper en eerlijk, kunnen de Hollandsche boeren van Zuid-Afrika alleen naar waarde geschat worden door hen die onder hen gewoond, hunne wijd en zijd verspreide buurten bezocht en hunnen moed in den strijd aanschouwd hebben, gelijk hunne stoutheid op de jagt, en die, te midden van hunne huisgezinnen, die hartelijke, edelmoedige ontvangst en zorg hebben ondervonden, zonder om de minste belooning gevraagd te worden, iets dat onbekend is bij meer beschaafde volkeren; en dit alles, daarenboven, terwijl de Regering en de landslieden van den onder hen verkeerenden vreemdeling bezig waren, vijandelijkheden te plegen tegen zijne gastheeren, en in weerwil van de opvoeding der boeren, die hun haat tegen Britsche heerschappij met eenen sterken nationalen geest, benevens gehechtheid aan hunnen stam inboezemt. Zij zijn inderdaad een volk dat aangekweekt, maar niet onderdrukt behoort te worden."

De jongste gebeurtenis aan de Kaap de Goede Hoop, waarbij de noordelijke zijde der Oranje-rivier, aan de Hollandsche boeren verbleven is, heeft meer dan gewonen indruk gemaakt in Engeland; zelfs bij de overtuiging dat Sir Henry Smith, spoedig, deze nieuwe beweging voor goed onderdrukken zal.

Men ziet met verlangen eene vertegenwoordiging in Zuid-Afrika te gemoet, als de bron van vele verbeteringen, en een middel tot verzoening der Hollandsche bevolking, die overgehaald zoude worden hare oude veroordeelen, af te leggen. De wetten zijn thans een mengsel van Hollandsche en Engelsche, waarvan de eersten voor een groot gedeelte behouden zijn, vooral het oude Hollandsche stelsel van militaire verpligting voor de burgers onder veldkornetten, dat in den oorlog met de kaffers van buitengewone goede dienst bevonden werd.

Volgens opgaven levert de Kaap aanzienlijke hoeveelheid granen, wijn en vee op; onder anderen ongeveer 4 millioen schapen. Overigens schijnt Kaap Natal uit hoofde der geschiktheid tot rijke bevolking door de vruchtbaarheid van den bodem, en de steeds vlietende stroomen door de Voorzienigheid bestemd te zijn, om de woonplaats van de heerschende en overtreffende natie van Zuidelijk Afrika te worden.

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd de door de Kerkeraden der Hervormde gemeenten te Broek in Waterland, Oudeschoot, Oostwoude, en Ens en Emmeloord op Schokland, uitgebragte beroepen op DD. A. J. P. Oort te Ennes Buitendijks, F. v. Duinen te Wijnjeterp en de Candidaten G. J. v. d. Roer en C. Ribbius.

CORRESPONDENTIE.

In het dagblad *de Tijd* van 10 dezer leest men:

Uit Leyden schrijft men ons: »Het is ergerlijk ondankbaar, gelijk men hier zich gedraagt omtrent Prof. Thorbecke. Ge kunt u geen denkbeeld maken, op welke uitgebreide schaal de lichtschuwe Kuiperijen der Domine's tegen dien echt liberalen man hier ter stede zijn aangelegd. Geen middel te heilig, om bij deze gelegenheid door hen ontzien te worden. — Daar is tegen heden eene vereeniging van kiezers hier ter stede besteld — doch de kundigste en opregste liberale mannen heeft men overgeslagen."

Hieromtrent ontvangen wij het volgende ter plaatsing:

Mijnheer de Redacteur!

Het berigt *uit Leyden*, geplaatst in *de Tijd* van 10 dezer, behelst eenige onwaarheden, maar die ik gaarne op rekening stel van den spijt van den steller, wiens *echte liberaliteit* geheel schijnt opgelost te zijn in het alliage van blinde ingenomenheid met één individu. Maar wanneer de berigtgever spreekt van eene ergerlijke ondankbaarheid omtrent Prof. Thorbecke — natuurlijk in het stuk der aanstaande verkiezingen — dan wenschte ik wel eens te weten, waarop de aanspraak op dankbaarheid zou gegrond zijn? Eene goddelooze vraag, zal de berigtgever zeggen: maar ze komt bij mij uit overtuiging: en Prof. Thorbecke zelf is er zeer tegen, dat men zijne overtuiging *ten offer* brenge. Dan, nog iets. Gesteld, er bestond aanspraak op dankbaarheid. Die dankbaarheid zal dan toch moeten getoond worden, door den man een dienst, ten minste iets aangenaams te doen. En kan het nu den met regt hooggeschatten Hoogleeraar, die zijne pligten aan de Hoogeschool verschuldigd, volgens gedanen eed, zóó wenscht te vervullen, dat hij aan die betrekking zijne verschuldigde zorg en inspanning wijdt, kan het hem, zeg ik, gewenscht zijn, dat hem eene andere betrekking worde opgedragen, door welke hij in het pijnlijk alternatief gebragt wordt, van òf de voordeelen zijner tegenwoordige hoogstbelangrijke betrekking te genieten, zonder er de pligten behoorlijk van te vervullen, òf haar geheel vaarwel te zeggen? Het is mogelijk dat men elders dit zoo niet begrijpt: maar den kieschen en fijn gevoelenden man zal het, zelfs uit ondervinding, niet ontsnappen, dat hier eene zekere morele incomptabiliteit ontstaat.

De berigtgever van *de Tijd* zal misschien op het een en op het ander kunnen antwoorden, iets waartoe ik hem evenwel volstrekt niet dringen wil.

Ik ben steeds

Leyden, 11 *Nov.* 1848. Q. N.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

H. J. SMITS,
Weduwnaar E. PANTZER,
van Leyden,
en
W. GROENENDIJK.

SOETERWOUDE,
10 November 1848.

Voor de vele blijken van belangstelling, bij gelegenheid van hun Huwelijk ondervonden, betuigen de Ondergeteekenden langs dezen weg hun hartelijken dank.

LEYDEN,
11 November 1848.

L. TINHOLT.
M. TINHOLT, — DROS.

Voor de bewijzen van deelneming bij het overlijden van Mevrouw A. J. DE FREMERY, geb. CUNÆUS, betuigt de Familie haren hartelijken dank.

LEYDEN, 10 November 1848.

Prof. J. VAN DER HOEVEN betuigt zijnen dank voor de blijken van deelneming, hem betoond bij het overlijden van zijnen geachten Behuwd-Broeder, den Wel-Ed. Heer C. VAN STOLK Az., te *Rotterdam*.

Een alhier gevestigd **PRIVAAT-ONDERWIJZER** eenige uren tot zijne beschikking hebbende, wenschte dezelve te besteden, tot het geven van Onderwijs in de thans meest gebruikt wordende *Nieuwe en Oude Talen*, of in eenig vak van Onderwijs als *Stel-, Meet- of Rekenkunst*, *Geschiedenis*, *enz.*, hetwelk kan gerekend worden tot eene beschaafde opvoeding te behooren. Adres met gesloten briefjes onder Lett. **B. B.** aan het Bureau van dit Blad.

Het Algemeen Kantoor van Administratie te *Amsterdam*, onder directie van STADNITSKI & VAN HEUKELOM c. s., adverteert, dat de **COUPONS** van door hetzelve uitgegevene *CERTIFICATEN* van *Russische Fondsen*, verschenen 1/13 Julij 1848, van Heden af zullen worden betaald ten Kantore van de **Ontvang** en **Betaalkas**, als: van 6 pCt. in Assignatien, groot Rs. 30.—, met *f* 15.28, *Vijftien Guldens Acht en Twintig Cents*; en van 6 pCt. in Zilver groot Rs. 15.—, met *f* 26.74, *Zes en Twintig Guldens Vier en Zeventig Cents.*

Ondergeteekende neemt de vrijheid bij deze bekend te maken; dat hij twee door hem op bestelling vervaardigde **BRANDKASTEN met dubbele Deuren**, en even zekere als gemakkelijke sluiting, gedurende acht dagen, van dagteekening dezer, ter bezigtiging heeft gesteld bij den Custos van het Museum van Oudheden op de Boommarkt alhier.

J. VAN BERKEL,
Fabrikant van geoctrooijeerde Brandkasten, Kagchels enz., te Gouda.

Leyden,
13 *November* 1848.

LEES HIER:

Door opheffing en kwiteering der affaire zal den 9den December aanstaande voor en beneden den fabrieksprijs verkocht worden: fijne, vergulde en witte Fransche **PORSELEINEN**, alsmede best Engelsch en ordinair **AARDEWERK**. Haarlemmerstraat hoek van de Kuipersteeg, Wijk VI No. 280.

Het voor alle affaires welgelegen, hecht, sterk en weldoortimmerd **HUIS**, voorzien van 13 Behangen zoo Boven- als Beneden-Kamers, ruime Binnenplaats enz., enz., is mede *TE HUUR* of *TE KOOP uit de Hand.*

P. PANDLER.

AANBESTEDING VAN VLEESCH EN SPEK.

Op Woensdag den 15den November aanstaande, des middags ten 12 ure, zal onder nadere approbatie worden Aanbesteed, de Leverantie van **Vleesch en Spek**, benoodigd voor de Menage der Onder-Officieren en Manschappen van het Depot-Bataillon 6de Regiment Infanterie.

De Aanbesteding zal plaats hebben in de Kazerne aan de Witte Poort, alwaar van heden af aan, dagelijks de Conditiën en Voorwaarden ter lezing zullen liggen.

Een ieder wordt gewaarschouwd geene **Gelden** noch **Crediet** te verleenen aan Hs. ROOS, zullende dit noch door haar noch door hare nabestaanden, zoo binnen als buiten deze Stad, worden betaald.

Hdk. NOLDING,
Geb. GITS.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, van een groot, ruim, hecht, sterk en goed onderhouden **HEERENHUIS** met grooten TUIN en VOLIÈRE, hebbende het Huis drie Beneden-Kamers, waarvan twee *en Suite*, groote rojale Opkamer, groote Keuken, Kelder, vier Boven-Kamers, Provisie-Kamer, Dienstboden Kamers, Droog- en Turfzolders en verdere Gemakken, staande en gelegen binnen *Leyden*, in de Nieuwsteeg op den Hoek van het St. Pieterskerkhof, en hebbende een vrije Poort of uitgang op de Langebrug, geteekend Wijk IV No. 693 en 693 rood, Kadaster Sectie G, No. 713, groot 10 Roeden en 90 Ellen. Kunnende 1o. Mei 1849 worden aanvaard.

Waarvan de provisionele opveiling zal plaats hebben op Zaturdag den 25sten November 1848, en de finale gunning op Zaturdag den 2den December 1848, beide des avonds ten 6 ure, terwijl tusschen de Veiling en Afslag ten Kantore van den na te noemen Notaris Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *een vijfde* van iedere Verhooging.

Het voorn. Perceel zal kunnen worden bezigtigd des Dingsdags en Vrijdags van iedere week vóór de Verkooping, tusschen 12 en 2 ure, mits vooraf bij de Bewoonster belet vragende.

Zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY Nz., te *Leyden*.

De Boekhandelaar **P. ENGELS** heeft verzonden:

LEERREDE,

over den wensch van SALOMO, *bij de inwijding van den Jeruzalemschen Tempel, als den onzen bij de gedachtenisviering van den*

MUNSTERSCHEN VREDE,

naar aanleiding van 1 Kon. VIII: 57a, door W. A. VAN HENGEL, *Hoogleeraar te Leyden.*

DE DRIE BEZOEKEN,

OF EEN GOED WOORD VINDT EENE GOEDE PLAATS.

in Klein Octavo groot 257 bladzijden. Prijs *f* 1.80.

INHOUD:

Drie bezoeken of een goed woord vindt eene goede plaats; een zedelijk verhaal, waarin de omgang eens Leeraars met leden zijner Gemeente, uit onderscheiden standen der Maatschappij, wordt voorgesteld en de indrukken die zijne godsdienstige en verstandige toespraken te weeg brengen, ter verbetering van handel en wandel in het 1ste bezoek, ter bemoediging en troost in armoede en ellende in het 2de, en ter opwekking tot blijmoedige weldadigheid in het 3de; terwijl uit het naschrift blijkt, dat de door die toespraken ontvangen indrukken niet voorbijgaande en ras uitgewischt, maar blijvend, en bij voortduring van nut zijn geweest.

Nog zijn er eenige Exemplaren te bekomen van:

Over den gebrekkigen staat van de geneeskundige inriging voor zieke armen te Leyden.

Verslag aan den Stedelijken Raad, door de Raadsleden Dr. C. W. H. VAN KAATHOVEN en Dr. A. H. VAN DER BOON MESCH. — *Prijs 80 Cents.*

Reeds vóór ik de kennisgeving van Mren Regenten der Huiszitten- en Diaconie armen binnen deze Stad in de *Leydsche Courant* van 10 dezer had gelezen, had ik voor mij zelf besloten mijne gewone bijdrage te geven in de collecte, door genoemde Regenten op aanstaanden Maandag aan de huizen der Ingezetenen te doen, en niet te beantwoorden aan de oproeping van den Kerkeraad der Nederduitsche Gereformeerde Gemeente, en zulks op den volgenden grond:

Ik heb mij afgevraagd: wie worden bedeeld door Regenten van het H. Z. H. en hoe worden zij bedeeld? De beantwoording van die vragen was niet moeijelijk. Even als vroeger worden door de tegenwoordige administrerende Regenten van het H. Z. en D. A. bedeeld dezelfde personen, welke door het vorige Collegie, als daarop aanspraak hebbende, zijn erkend, en daaronder en wel voornamelijk de Lidmaten der Nederd. Gereformeerde Gemeente. En hoe geschiedt die bedeeling nu? Volgens de lijst, welke naar de gewone orde bij de voorjaars-monstering ten overstaan van de Stedelijke Regering door de toenmalige Regenten en daaronder Diakenen der Gereformeerde Gemeente is opgemaakt.

Naar die lijst is de bedeeling tot hier geregeld geschied, en er is in het wezen der zaak niets veranderd. De daarop regthebbenden worden bedeeld. Geene vermindering heeft plaats gehad, ofschoon de opbrengst der kerk collecte niet in de kas van het H. Z. H. wordt gestort, de administratie alleen geschiedt door een ander personeel.

Wie dus het belang van de armen op den voorgrond stelt, is voldaan en kan niets meer verlangen; en wie de voortduring wenscht van eene geregelde bedeeling, moet mijns inziens geven waar dit geschiedt.

Het is er verre af dat ik twijfelen zoude, dat niet vroeger of later, wat de Gemeente in de wekelijksche kerk collecte aan Diakenen toevertrouwt, aan de armen zal komen; maar indien men de zaak met onpartijdigheid nagaat, dan bevindt men, dat eigenlijk het bedrag van die collecte door Regenten van het H. Z. H. wordt in aanmerking genomen, en dat daarop de toezegging aan de armen, bij de reeds genoemde monstering berust, evenzeer als op de overige inkomsten van het H. Z. H.

Nu spreekt men in de laatste dagen ook van eene bedeeling door Diakenen. Indien dit het geval mogt worden, zal en kan dit niet anders dan aanleiding geven tot nieuwe verwikkelingen. Want niemand zal toch goedkeuren dat eene *dubbele bedeeling aan een gedeelte der door het H. Z. H. erkende armen* geschiede, en niemand zal verlangen dat na vrijwillig geofferd te hebben in de kerk-collecte, en deze op zich zelf uitgegeven zijnde en daardoor de inkomsten van het H. Z. H. verminderd, de subsidie van stadswege werde verhoogd en de opbrengsten der ingezetenen worden vermeerderd.

Ik heb gemeend mijne gedachte onpartijdig te moeten mededeelen, met geen ander doel, dan zoo mogelijk het belang der armen te bevorderen.

—N.

Eene buitengewone genezing van verzwakten toestand door de Holloway's Pillen veroorzaakt.

Mevrouw MITCHEL, wonende te Birmingham, Brestal Road, was zoo verzwakt dat zij niet in staat was zich te kleeden, daarbij had zij gestadige pijn in de regter zijde, zoodat zij niet op dezelve kon liggen, had altijd hoofdpijn van slechte spijsvertering en steeds een ter nedergedrukt gestel. Deze dame had, voor dat zij zoo erg ziek werd, verschillende badplaatsen bezocht en de kundigste Geneesheeren geraadpleegd, zonder eenig baat te vinden; nu echter heeft zij tot verwondering van hare familie en vrienden eene uitmuntende gezondheid bekomen, door het gebruik der **Holloway's Pillen.**

Te bekomen te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 11 November. Van 36 tot 40 Gulden.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 11 November.

Oude Tarwe *f* 9.50 tot *f* 9.00. Nieuwe Tarwe *f* 8.50 tot *f* 7.50. Oude Rogge *f* 5.50 tot *f* 5.20. Nieuwe Rogge *f* 5.40 tot *f* 4.60. Gerst *f* 4.20 tot *f* 3.80. Haver *f* 3.80 tot *f* 3.00. Paardeboonen *f* 4.80 tot *f* 4.50. Duiveboonen *f* 5.80 tot *f* 5.00.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 10 NOVEMBER.

			Laagstkoers.	Hoogstkoers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	44 5/8	44 11/16	44 13/16
Dito Certificaten	» 3	»	52 7/8	53	53
Dito dito	» 4	»	69 7/8	69 3/4	69 3/4
O. I. Leening	» 4	»			
Amortisatie Syndicaat	» 3½	»	69 5/8		
Handel-Maatschappij	» 4½	»			
Haarlemmermeer	» 4½	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4½	»	75½		
Aand. Holl. Spoorweg Maats.					
BELGIE, Certificaten	» 2½	»			
Dito Dito	» 2½	»	36 5/16	36 3/8	
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½	»	36 7/16	36½	
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	9	9 1/16	
Dito dito Onbep. Stukken	» 5	»	8 7/8		
Dito Binnenl. a 6 m.	» 3	»	17 5/16	17¼	17¼
Coupons Ardoins			5 7/16	5½	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	23 5/16	23 5/8	
Dito dito	» 4	»	24 5/16	24 5/16	24 3/8
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	98	98¼	98¼
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	97¾	98	
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»	88¼		
Dito bij HOPE	» 4	»	77¼	77¼	77¼
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4	»	76 7/8	77	
Certificaten te Hamburg	» 5	»	[illegible]		
Inschrijving in Assign.	» 6	»			
Certificaten van Dito	» 6	»			
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300	fl.			
Dito dito	» 500	»			
PRUISSEN, Loten van 50 R.	»	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	66	66¼	
Idem	» 2½	»	34	34 5/16	
Aandeelen 28 Mei 1834	f 500	f			
Idem 1 April 1839	f 250	f			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE	» 5	»	75½		
MEXICO	» 5	»	18½	19	
AMERIKA	» 6	»			
Dito Bankactiën					
GRIEKENLAND	» 5				
VENEZUELA	» 2½				

Koers van het Geld: Prolong. 2½ pCt. Beleening 2½ pCt. Wissel-Disconto 3 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van L. G. JARLAU.